

Ocena działalności i sposobu finansowania samorządów

Partner in
Business
Strategies

Struktura raportu

Wstęp

- *Metodologia*

Charakterystyka respondentów

- *Struktura badanej próby*

Wyniki badania

- *Wizerunek samorządów*
- *Podatki i inwestycje*
- *Usługi publiczne*
- *Wykorzystanie środków Unii Europejskiej*
- *Rola parlamentarzystów*

Wstęp

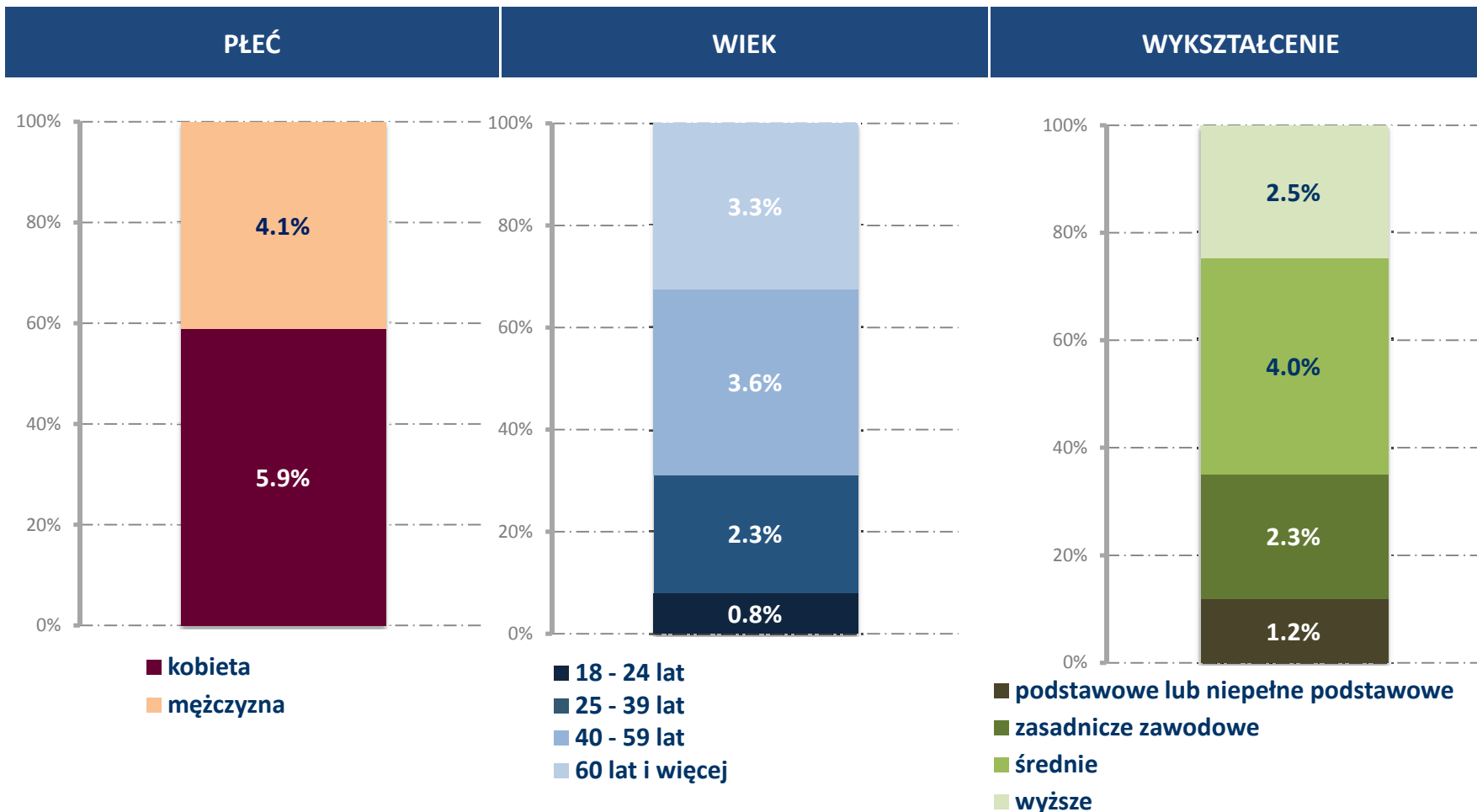
Metodologia

- **CEL BADANIA:** Ocena działalności i sposobu finansowania samorządów
- **ZAMAWIAJĄCY:** Związek Miast Polskich
- **WYKONAWCA BADANIA:** PBS Sp. z o.o.
- **METODA BADANIA:** badanie ilościowe: wywiad telefoniczny CATI
- **CZAS TRWANIA WYWIADU:** ~ 8 minut
- **RESPONDENCI:** osoby indywidualne
- **WIELKOŚĆ PRÓBY:** 1600 (po 100 wywiadów w każdym województwie)
- **SPOSÓB DOBORU PRÓBY:** losowo-kwotowa z zachowaniem reprezentatywności w zakresie struktury demograficznej

Charakterystyka respondentów

Struktura badanej próby

Struktura badanej próby

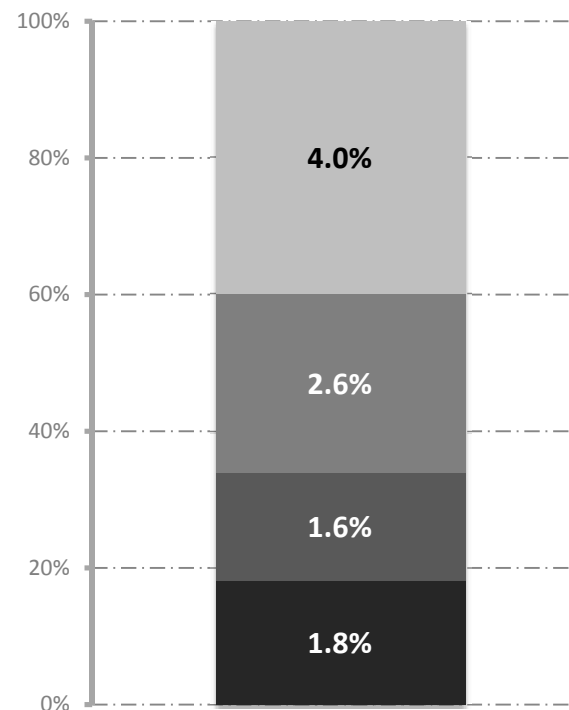
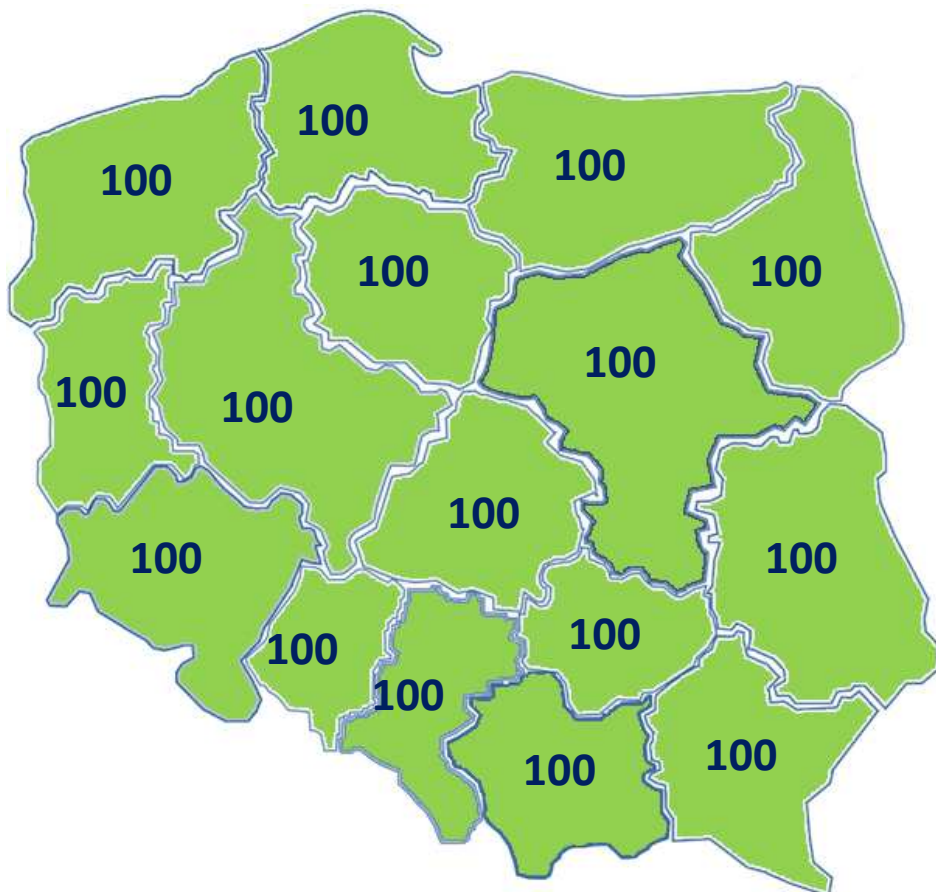

*Dla każdego z badanych województw próba odzwierciedla strukturę populacji ze względu na płeć, wiek i wykształcenie.

Struktura badanej próby

WOJEWÓDZTWO

WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI

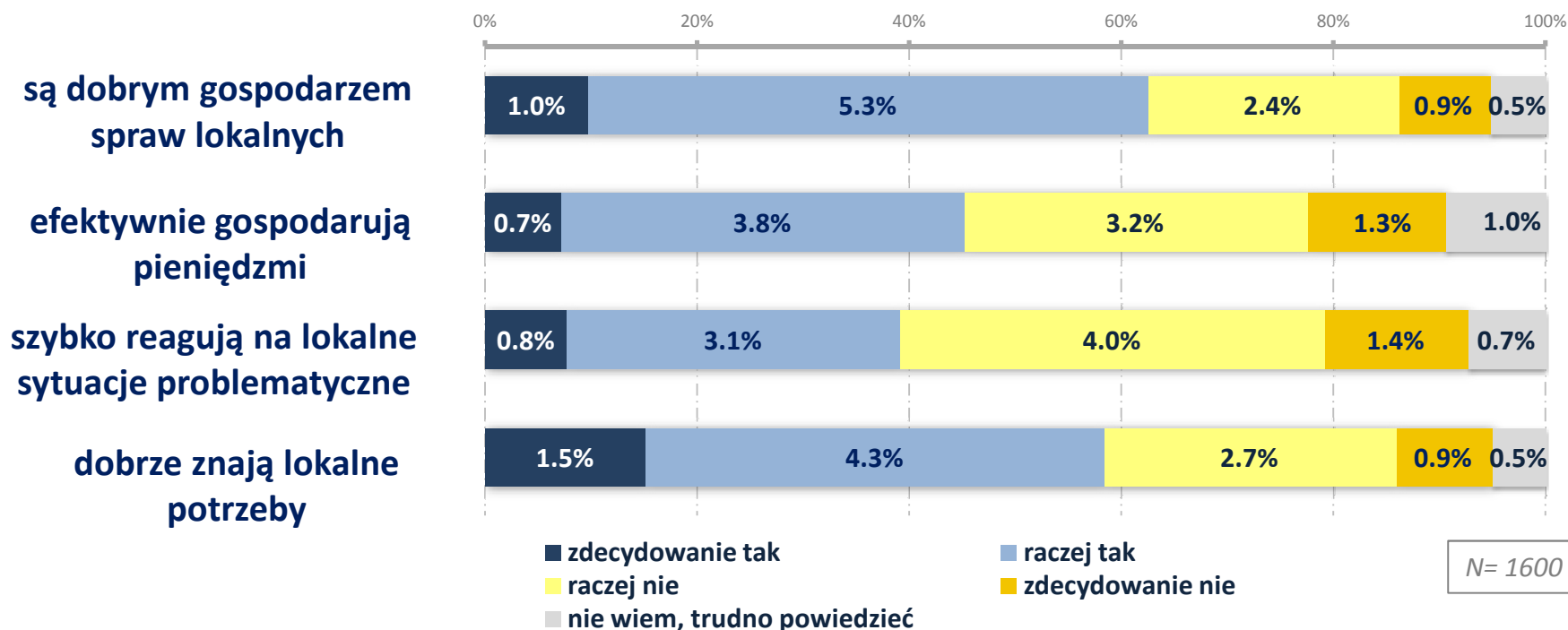
- miasto powyżej 200 tysięcy mieszkańców
- miasto od 50 do 200 tysięcy mieszkańców
- miasto do 50 tysięcy mieszkańców
- wieś

Wyniki badania

Wizerunek samorządów

Wizerunek samorządów

Czy uważa Pan/i, że samorzady:

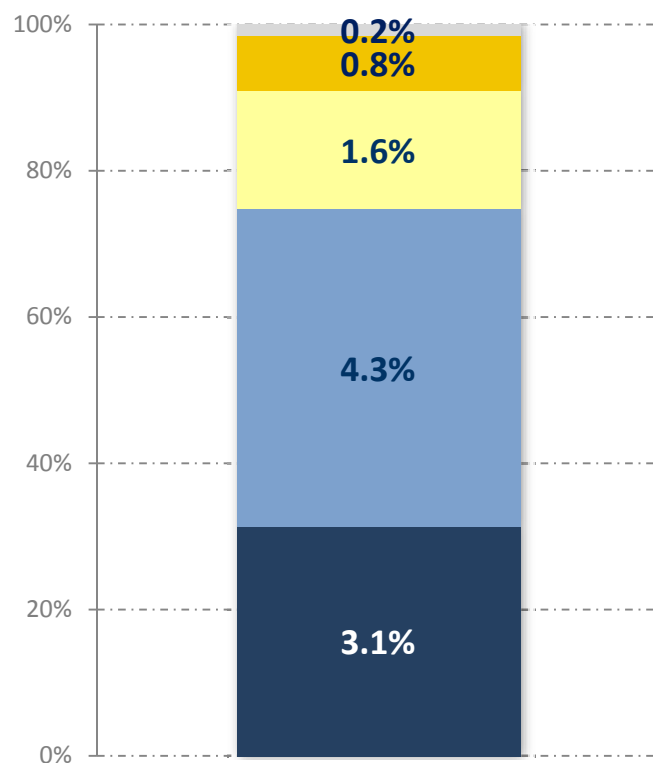

Osoby, które wzięły udział w badaniu na ogół oceniały pozytywnie wizerunek samorządów pod kątem takich aspektów, jak znajomość lokalnych potrzeb czy sprawne zajmowanie się polityką lokalną (gospodarowanie sprawami lokalnymi) – odpowiednio ok. 58% i 62%. Szybkość reakcji na lokalne problemy została oceniona przez ponad połowę respondentów negatywnie. Natomiast efektywne zarządzanie środkami finansowymi okazało się kategorią budzącą największą rozbieżności (po ok. 45% dla sumy odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak” oraz „zdecydowanie nie” i „raczej nie”).

Wizerunek samorządów

Czy dostrzega Pan/i rozwój swojej gminy/miasta?

Czy rozwój gminy/miasta związany jest z działalnością samorządów?

■ zdecydowanie tak ■ raczej tak ■ raczej nie ■ zdecydowanie nie ■ nie wiem/trudno powiedzieć

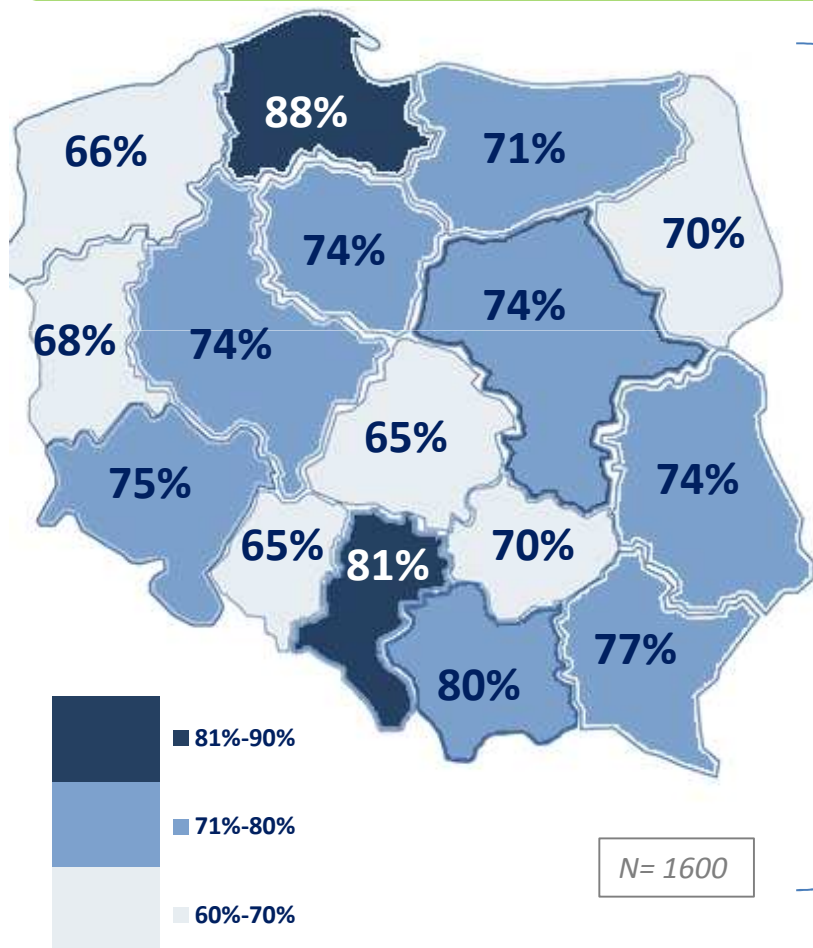
		ZDECYDOWANIE TAK	RACZEJ TAK	RACZEJ NIE	ZDECYDOWANIE NIE	TRUDNO POWIEDZIEĆ
OGÓŁEM		17%	49%	21%	6%	7%
ROZWÓJ GMINY/MIASTA	ZDECYDOWANIE TAK	32%	52%	6%	3%	6%
	RACZEJ TAK	10%	62%	20%	2%	6%
	RACZEJ NIE	9%	28%	44%	9%	10%
	ZDECYDOWANIE NIE	16%	17%	31%	28%	7%
	TRUDNO POWIEDZIEĆ	0%	10%	43%	19%	28%

Wizerunek samorządów

Czy dostrzega Pan/i rozwój swojej gminy/miasta?

Czy powinien być on:

TAK: suma odpowiedzi: „zdecydowanie tak” i „raczej tak”

	SZYBSZY	TAKI JAK OBECNIE	WOLNIEJSZY	NIE WIEM
OGÓŁEM	65%	31%	2%	2%
dolnośląskie	66%	29%	2%	4%
kujawsko-pomorskie	68%	30%	0%	2%
lubelskie	74%	24%	0%	1%
lubuskie	78%	22%	0%	0%
łódzkie	83%	15%	0%	2%
małopolskie	76%	22%	1%	1%
mazowieckie	66%	31%	3%	1%
opolskie	62%	35%	0%	3%
podkarpackie	72%	24%	4%	0%
podlaskie	61%	33%	2%	3%
pomorskie	57%	37%	3%	3%
śląskie	50%	45%	3%	1%
świętokrzyskie	79%	18%	1%	2%
warmińsko-mazurskie	63%	28%	2%	7%
wielkopolskie	59%	35%	3%	2%
zachodnio-pomorskie	55%	42%	1%	2%

DZIAŁALNOŚĆ

Zdaniem respondentów rozwój gminy bądź miasta ma związek z działalnością samorządów. Innymi słowy, z perspektywy badanych działalność samorządów nadaje bieg rozwojowi gminy lub miasta. Rozwój gminy/miasta z działalnością samorządów powiązało 66% badanych (zagregowane warianty „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). Przeciwną opinię wyraziła blisko jedna trzecia badanych. 7% nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie. Badani, którzy z reguły podkreślali, że rozwój gminy/miasta ma związek z działalnością samorządów, jednocześnie dostrzegali rozwój swojej miejscowości. Było to zgodne z ogólnym przekonaniem panującym wśród respondentów, którzy wskazywali, iż dostrzegają rozwój swoich gmin bądź miast (74,7%).

ROZWÓJ

Rozwój swoich gmin i miast dostrzegają najczęściej respondenci z województwa pomorskiego (88%) oraz śląskiego (81%). Relatywnie często rozwój obserwowany jest również przez badanych z województwa małopolskiego i podkarpackiego (80% i 77%). Stosunkowo najmniej pozytywnych wskazań w zakresie tego pytania padło wśród pytanym w województwie łódzkim i opolskim (po 65%).

Z deklaracji badanych wynika ponadto, iż rozwój ich gmin bądź miast powinien być szybszy niż dotychczas – 65%. Co trzeci respondent wskazywał, iż rozwój powinien się utrzymać na bieżącym poziomie. Tylko 2% pytanym oczekiwałoby jego spowolnienia.

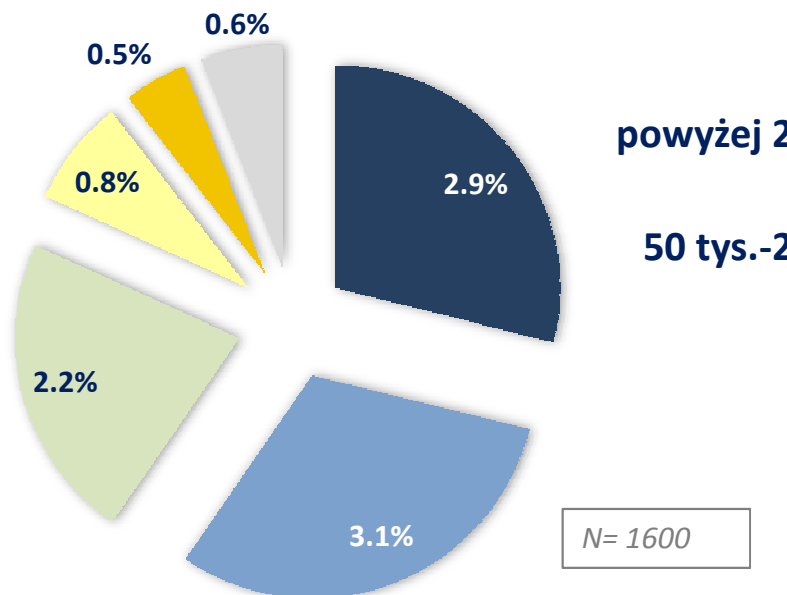
Jednocześnie przeważająca większość badanych z województw łódzkiego, lubuskiego i świętokrzyskiego uważa, że rozwój ich gmin i miast powinien być szybszy (odpowiednio 83%, 78% i 79%).

Wyniki badania

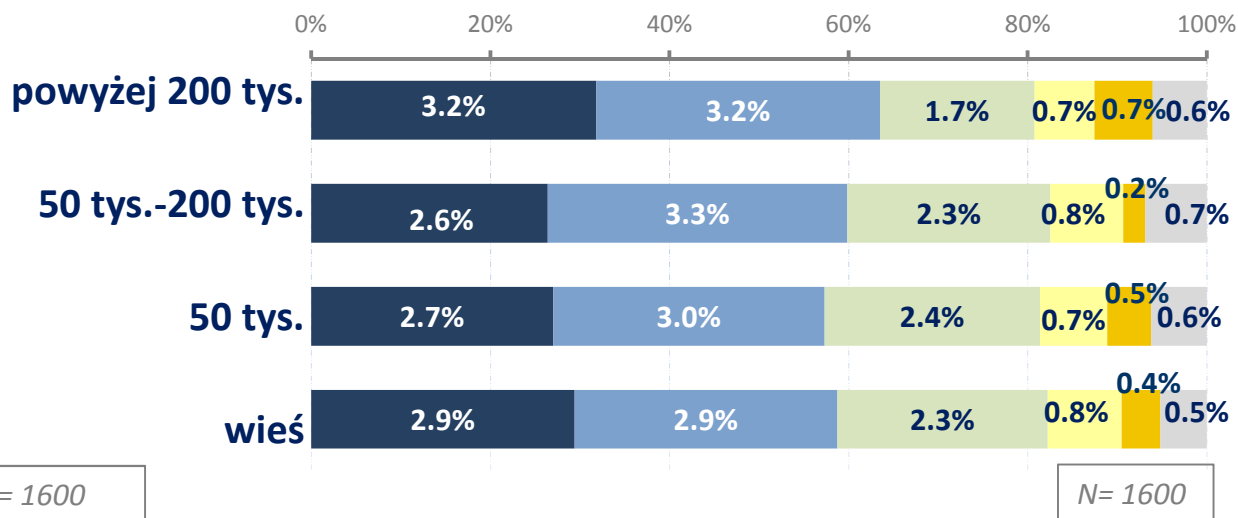
Podatki i inwestycje

Podatki i inwestycje

Tylko 43% Pana/i podatków wraca do gminy. Czy uważa Pan/i, że część podatków, która wraca do budżetu gminy powinna być:

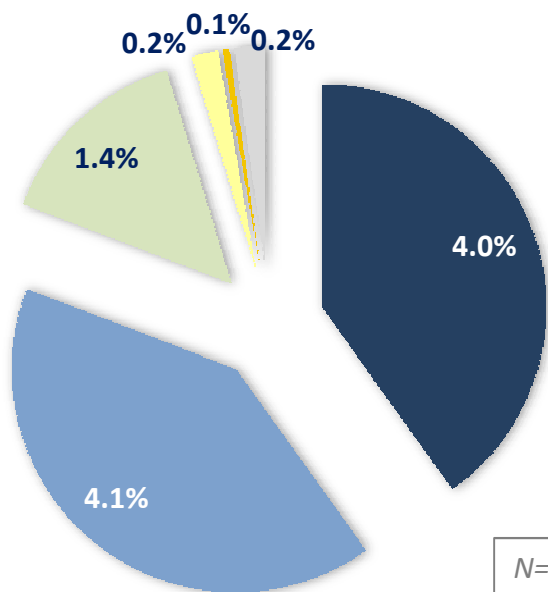
- zdecydowanie większa
- raczej większa
- taka sama co obecnie
- raczej mniejsza
- zdecydowanie mniejsza
- nie wiem, trudno powiedzieć

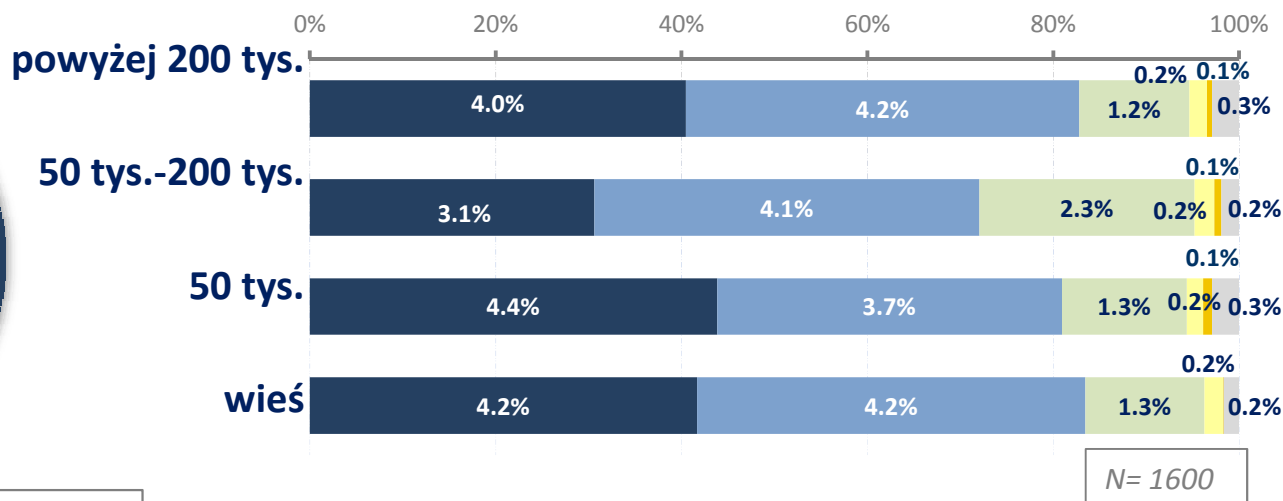
Respondenci wskazywali również, że część podatków, która wraca do budżetu gminy powinna być większa (59,7%). Ponad jedna piąta badanych chciałaby w tym zakresie zachować status quo. Marginalny odsetek pytaných chciałby zmniejszenia budżetu gminy w zakresie tego źródła finansowania. Struktura odpowiedzi ze względu na wielkość miejscowości nie różni się znacząco od danych dla ogółu.

Podatki i inwestycje

Czy Pana/i zdaniem gmina/miasto, którym Pan/i mieszka powinna/o przeznaczyć na inwestycje:

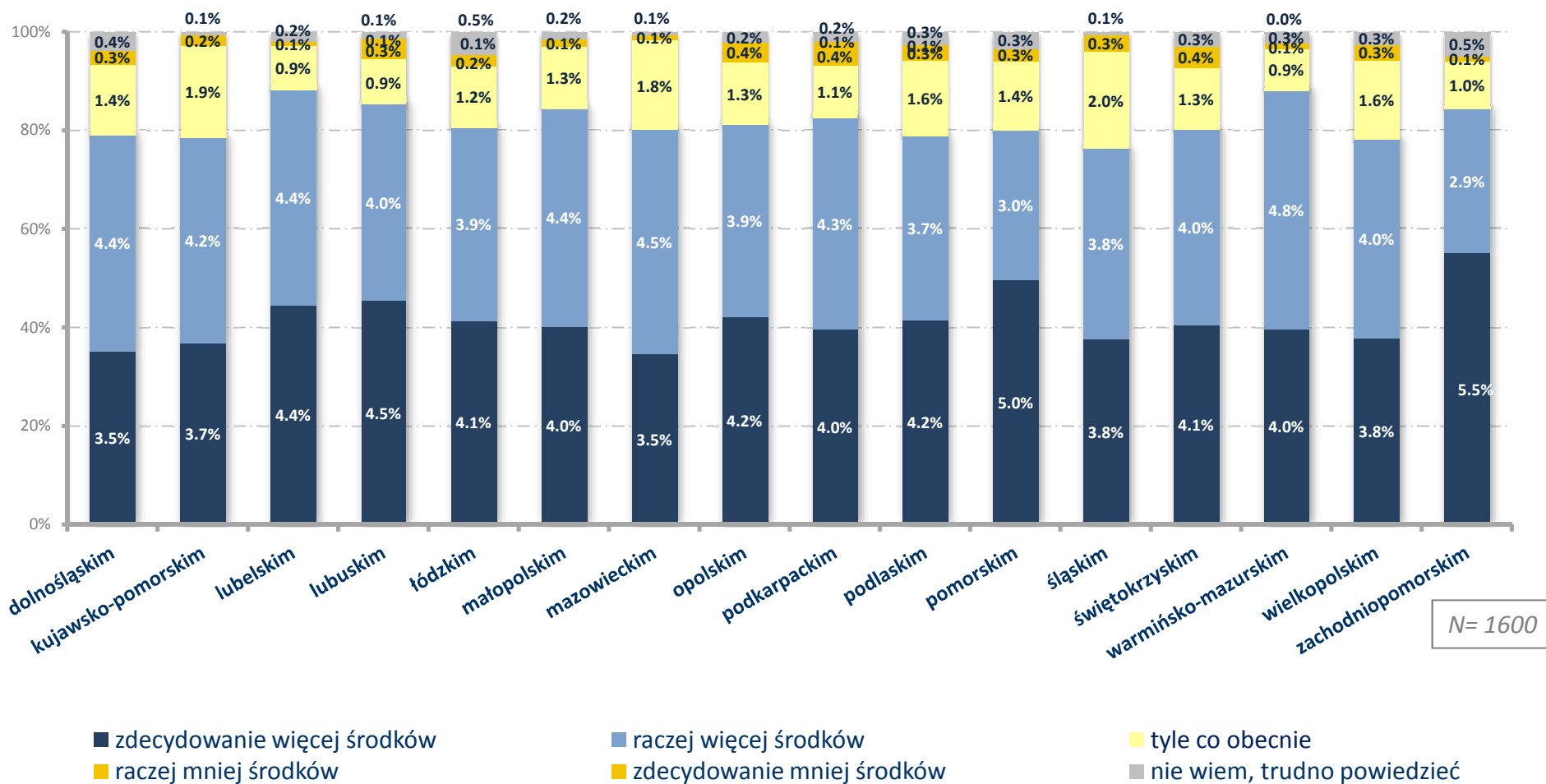
- zdecydowanie więcej środków
- raczej więcej środków
- tyle co obecnie
- raczej mniej środków
- zdecydowanie mniej środków
- nie wiem, trudno powiedzieć

Badani w zdecydowanej większości oczekują natomiast przeznaczania większych środków gminy/miasta na inwestycje – ok. 81%. Zaledwie 14,5% uznało, że gmina bądź miasto powinna przeznaczyć na ten sektor tyle środków, co obecnie. Ponownie nie obserwuje się znaczących różnic w rozkładzie ze względu na wielkość miejscowości w zakresie przeznaczania środków pieniężnych na inwestycje.

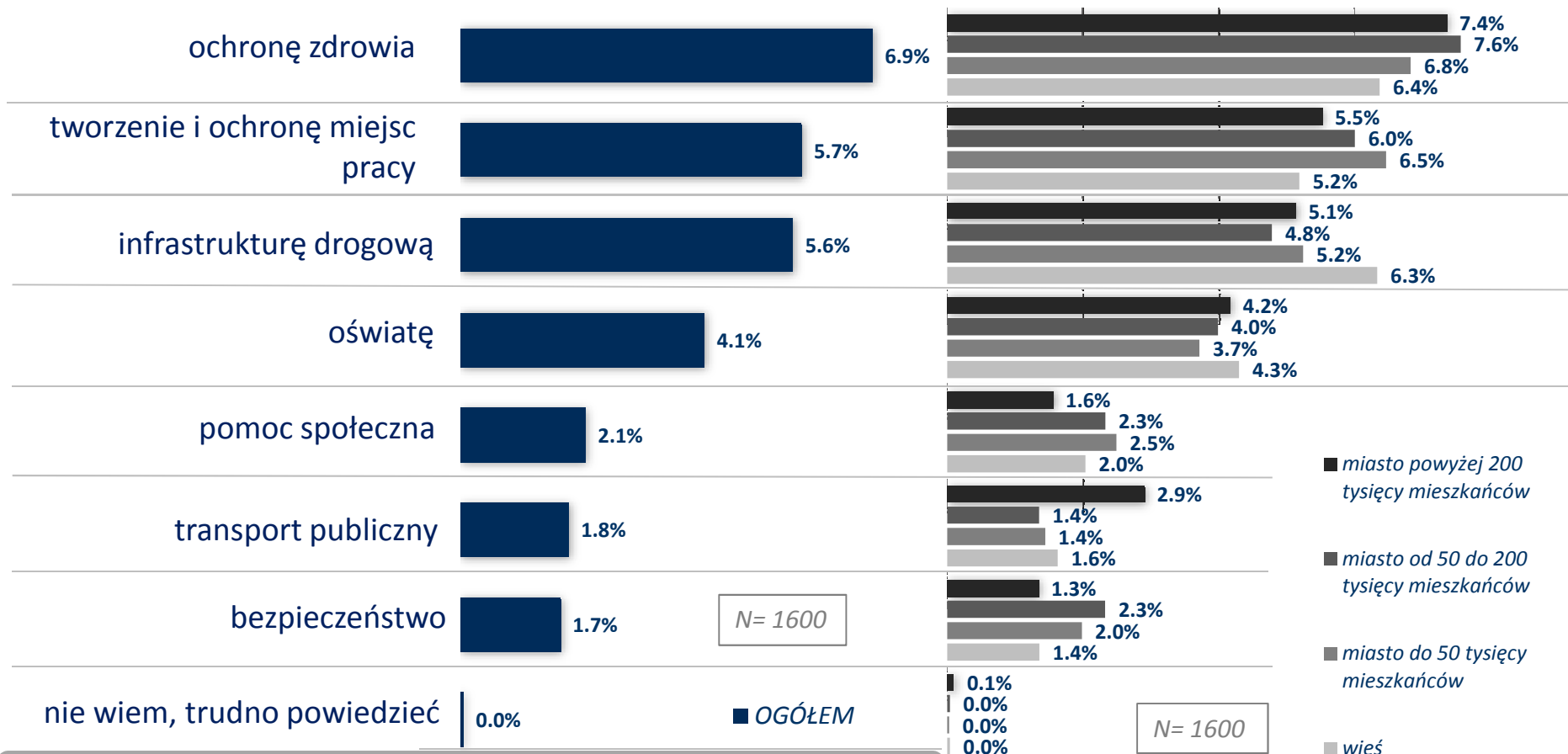
Podatki i inwestycje

Czy Pana/i zdaniem gmina/miasto, którym Pan/i mieszka powinna/o przeznaczać na inwestycje:

Podatki i inwestycje

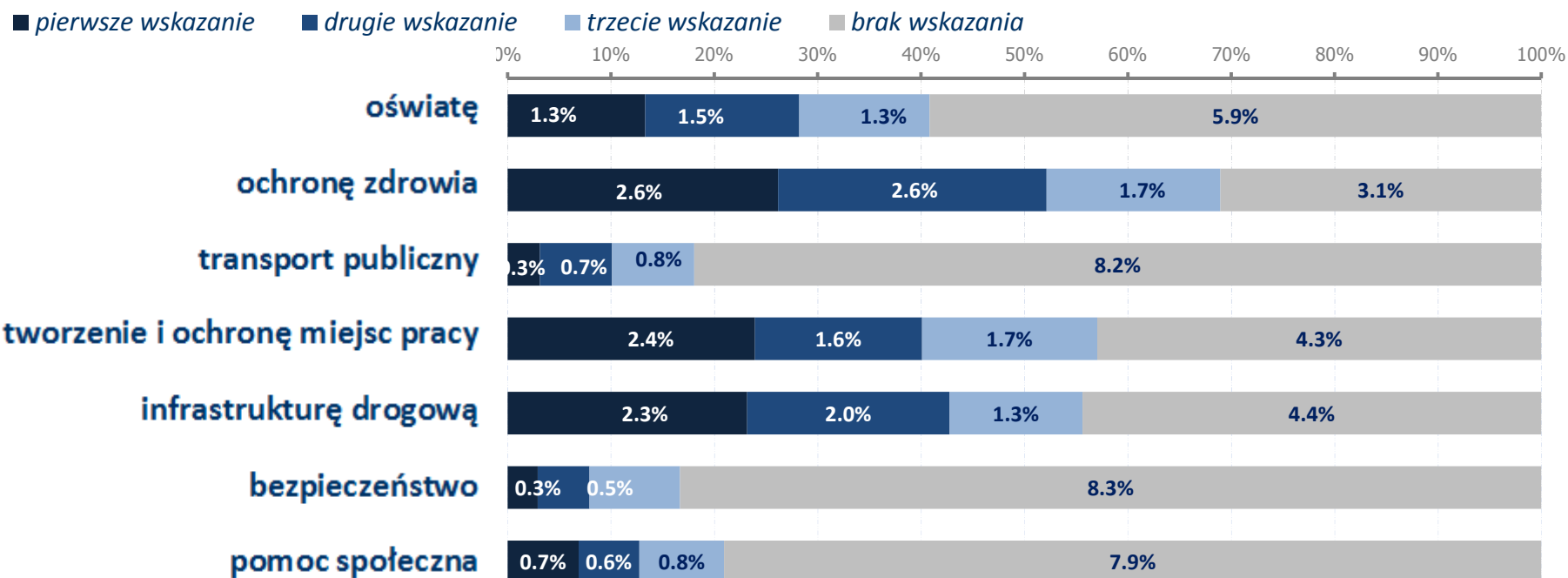
Gdyby doszło do zmiany przepisów i więcej środków finansowych zostałooby w Pana/i gminie/mieście, to na co samorząd powinien je wydać?

*% nie sumują się do 100, gdyż możliwe było wskazanie do 3 obszarów

Podatki i inwestycje

Gdyby doszło do zmiany przepisów i więcej środków finansowych zostałyby w Pana/i gminie/mieście, to na co samorząd powinien je wydać?

N= 1600

*Zestawienie uwzględnia schemat rangowania. Możliwe było wskazanie maksymalnie 3 odpowiedzi.

PODATKI

Respondenci biorący udział w badaniu w większości opowiadali się za tym, aby część opodatkowania, która wraca do budżetu gminy była większa. Ponadto respondenci w każdym województwie chcieliby, aby gmina bądź miasto przeznaczały większe nakłady finansowe na inwestycje. Najczęściej dotyczyło to badanych w województwie warmińsko-mazurskim i lubelskim (po ok. 88% wskazań na sumę odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”). Jednak oczekiwanie zwiększenia środków na inwestycje w gminie/mieście jest tendencją obserwowaną z dużym nasileniem w niemal każdym województwie. Badanych skłaniających się do tej opinii jest zdecydowanie więcej niż tych deklarujących przeciwne zdanie.

INWESTYCJE

Jednocześnie w przypadku nadwyżki środków finansowych pozostających w budżecie gminy/mieście na skutek zmiany przepisów, respondenci deklarowali najczęściej, iż samorząd powinien przeznaczyć je na ochronę zdrowia oraz na tworzenie nowych i ochronę obecnych miejsc pracy – odpowiednio 69% i 57,1%. Sfera opieki medycznej była wskazywana najczęściej w miastach od 50 do 200 tys. mieszkańców (75,7%) oraz w miastach powyżej 200 tys. mieszkańców (73,6%). Infrastruktura drogowa była zaś najbardziej popularną kategorią wśród mieszkańców wsi – 63,4%.

Ochrona zdrowia, tworzenie i ochrona miejsc pracy oraz infrastruktura drogowa były również najczęściej wskazywane jako pierwsze (26,2%, 23,9% i 23,2%).

Wyniki badania

Usługi publiczne

Usługi publiczne

Pana/i zdaniem decyzje dotyczące rozwoju Pana/i gminy/miasta powinny zapadać:

51%

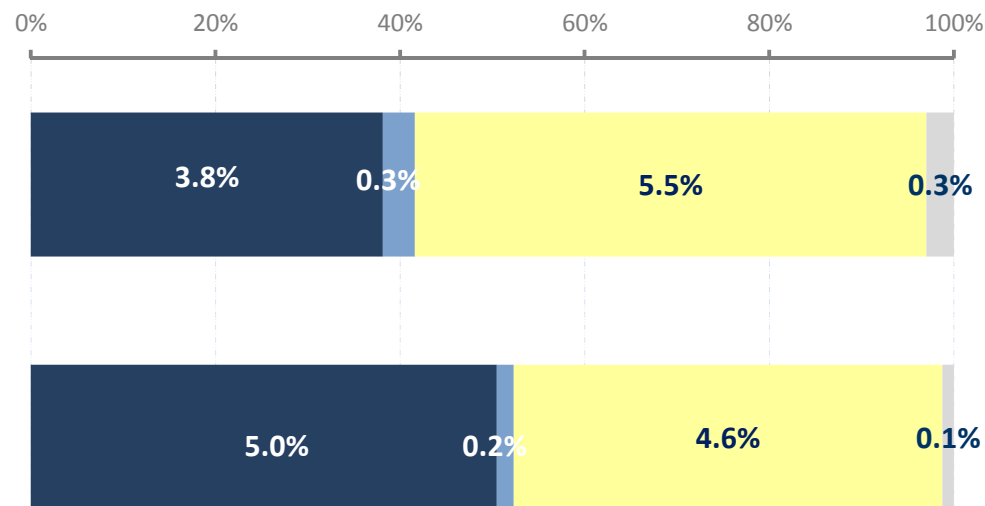
władza centralna powinna współpracować z samorządem

44%

lokalnie, bo samorząd lepiej zna nasze potrzeby

3%

centralnie, bo władza centralna ma wizję rozwoju całego kraju i większe zasoby*

■ lokalnie, bo samorząd najlepiej zna nasze potrzeby

■ centralnie, bo władza centralna ma wizję rozwoju całego

■ władza centralna powinna współpracować z samorządem

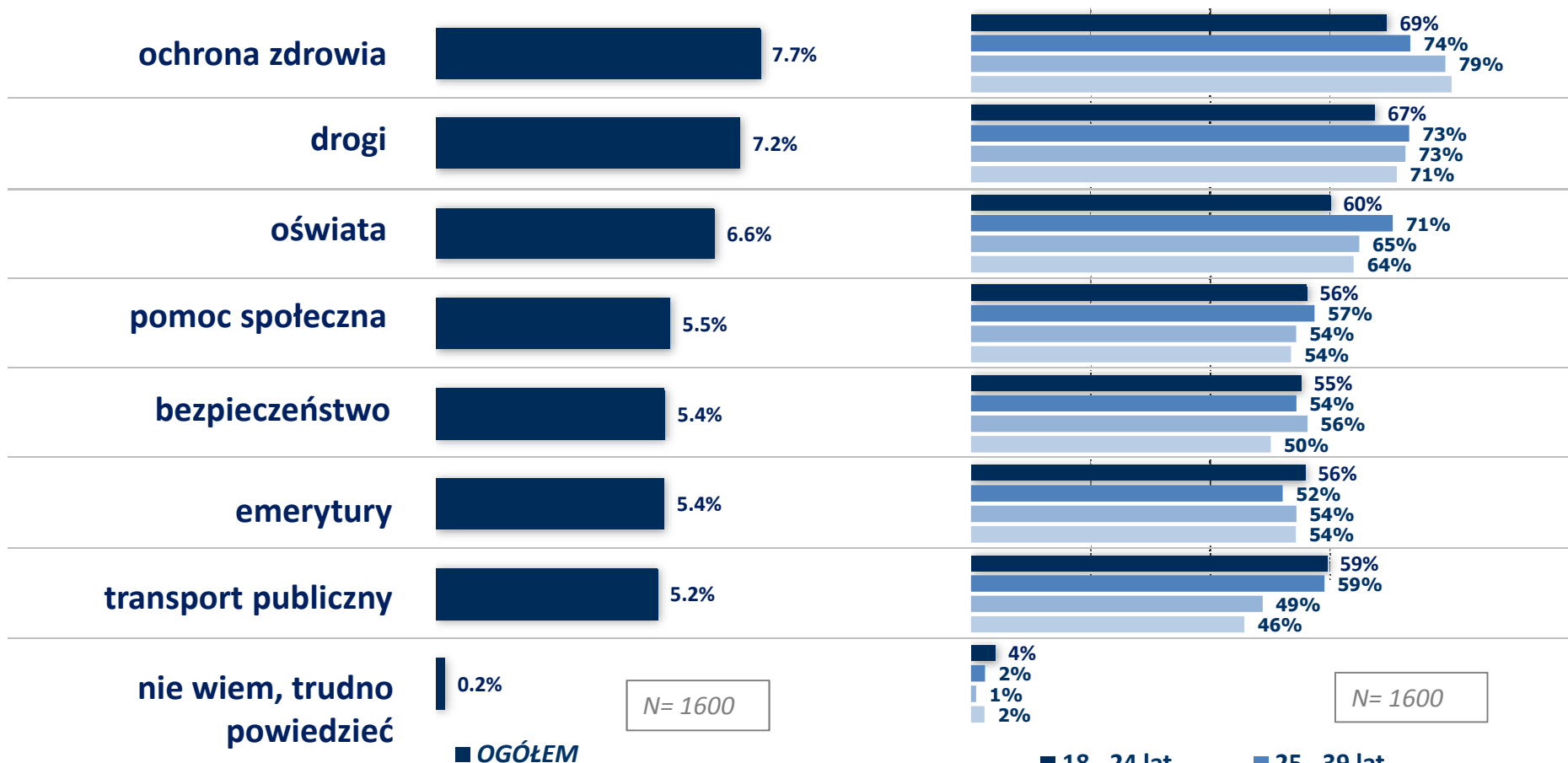
■ nie wiem, trudno powiedzieć

N= 1600

*pominięto odpowiedź „nie wiem, trudno powiedzieć”

Usługi publiczne

Za jakie obszary według Pana/i powinien odpowiadać samorząd:

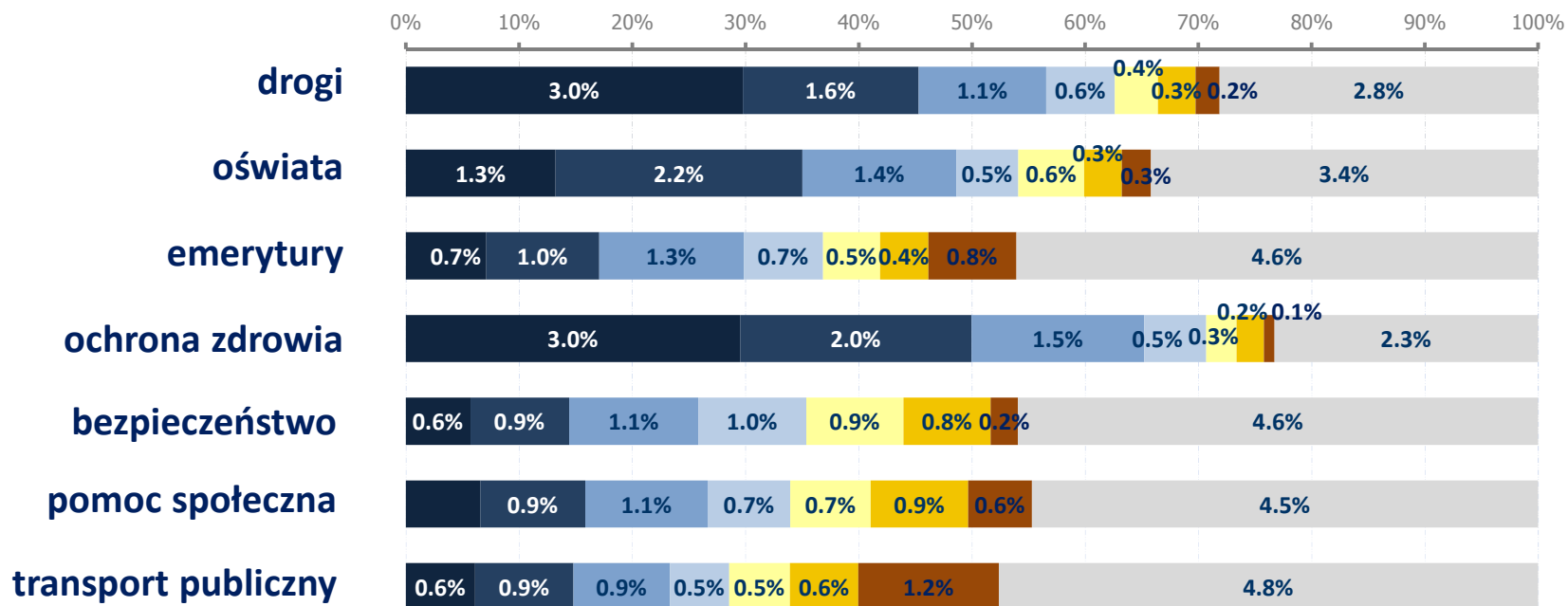

*% nie sumują się do 100, gdyż możliwe było wskazanie do 3 obszarów

Usługi publiczne

Za jakie obszary według Pana/i powinien odpowiadać samorząd:

- wskazanie pierwsze
- wskazanie drugie
- wskazanie trzecie
- wskazanie czwarte
- wskazanie piąte
- wskazanie szóste
- wskazanie siódme
- brak wskazań

N= 1600

*Zestawienie uwzględnia schemat rangowania

DECYZJE

Respondenci nie byli zwolennikami rozwiązania mówiącego o decyzyjności centralnej. Odpowiedź wskazującą, iż decyzje dotyczące rozwoju ich gminy bądź miasta powinny zapadać na szczeblu centralnym, ponieważ władza centralna dysponuje ogólną wizją rozwoju całego kraju i większe zasoby padła w przypadku jedynie 3% badanych. W odniesieniu do decyzji podejmowanych lokalnie i kooperacji samorządów z władzą centralną zdania były podzielone. Wskazał je niemal taki sam odsetek pytaných (odpowiednio 44% i 51%).

Odpowiedź wskazującą na większą decyzyjność po stronie samorządów wskazywali relatywnie częściej mężczyźni – 50,5%. Ponad połowa kobiet wskazała na większą kompetencje w tym zakresie w przypadku władzy centralnej (55,4%).

KOMPETENCJE

Zdaniem badanych takie obszary, jak: ochrona zdrowia, drogi i oświata powinny być priorytetem dla władz samorządowych (ok. 77%, 72% i 66%). Ochronę zdrowia wybierali częściej respondenci w wieku 60 lat i więcej. Transport publiczny i emerytury często wskazywali zaś pytani w wieku 18-24 lat.

Drogi i ochrona zdrowia wskazywane były w pierwszej kolejności przez jedną trzecią badanych. Jako druga w kolejności pod względem priorytetów dla władz samorządowych okazała się oświata. Wskazało na nią blisko 22% badanych.

Wyniki badania

*Wykorzystanie środków
Unii Europejskiej*

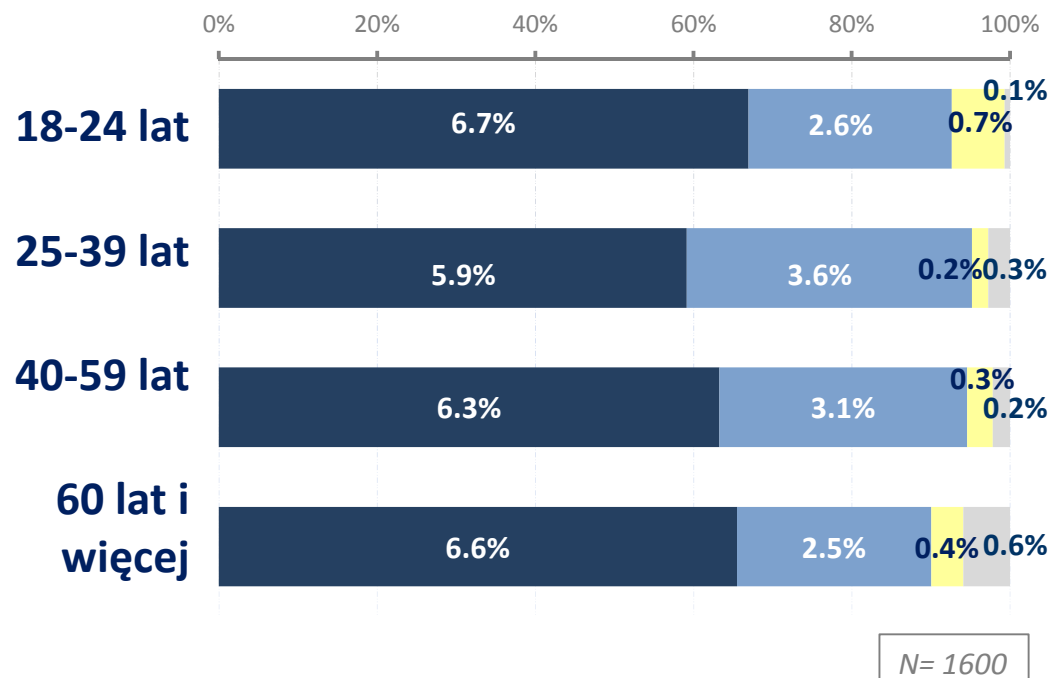
Wykorzystanie środków Unii Europejskiej

Z którym ze stwierdzeń dotyczących pozyskiwania przez samorzędy środków z UE najbardziej się Pan/i zgadza:

63% pozyskiwanie funduszy z UE powinno być priorytetem samorządów

30% władza lokalna nie powinna uzależniać rozwoju gminy/miasta od funduszy UE

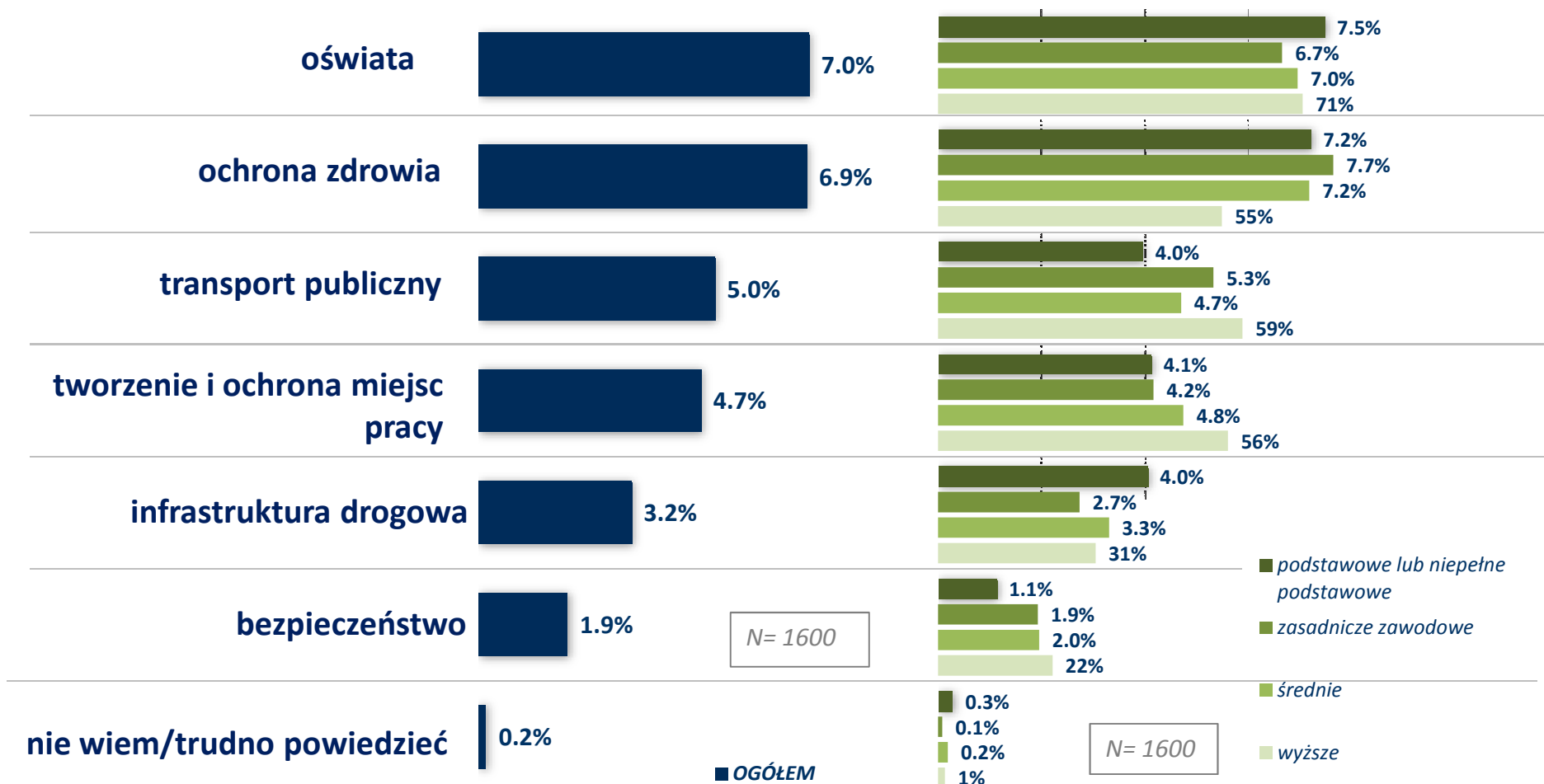
4% pozyskiwanie funduszy z UE jest nieważne, nie ma znaczenia dla rozwoju gminy/miasta

*pominięto odpowiedź „nie wiem, trudno powiedzieć”

Wykorzystanie środków Unii Europejskiej

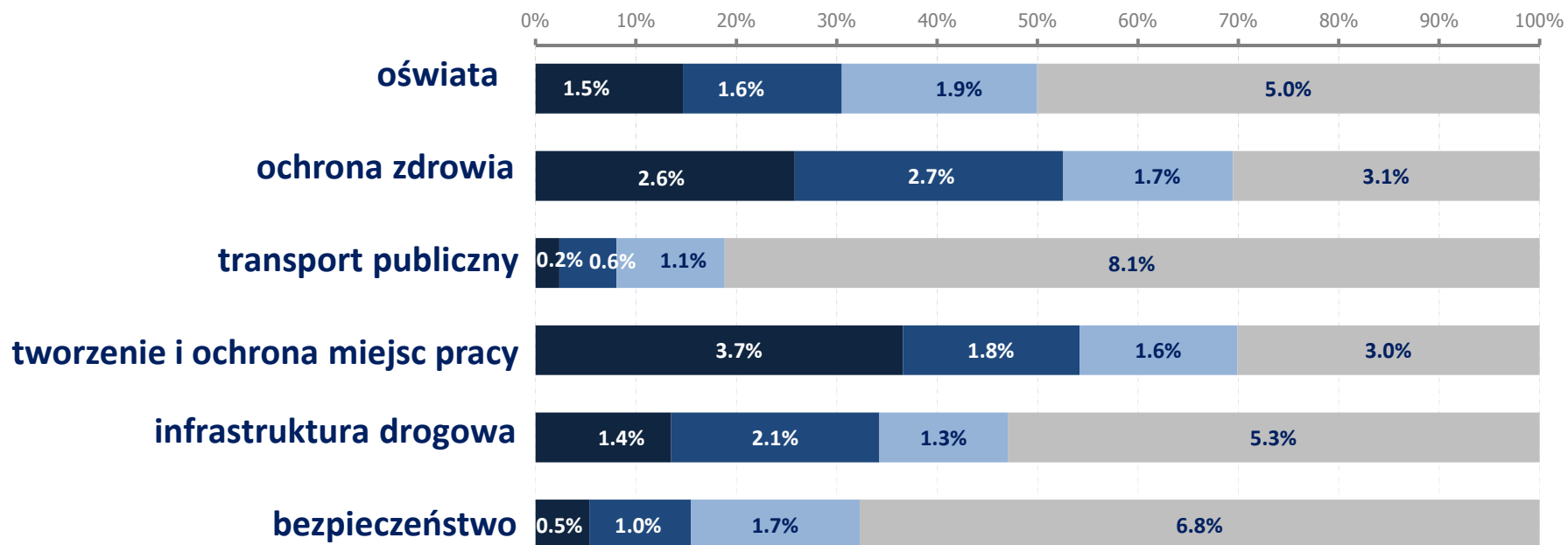
Na co przede wszystkim powinny być wykorzystane fundusze pozyskane z UE?

Wykorzystanie środków Unii Europejskiej

Na co przede wszystkim powinny być wykorzystane fundusze pozyskane z UE?

■ pierwsze wskazanie ■ drugie wskazanie ■ trzecie wskazanie ■ brak wskazania

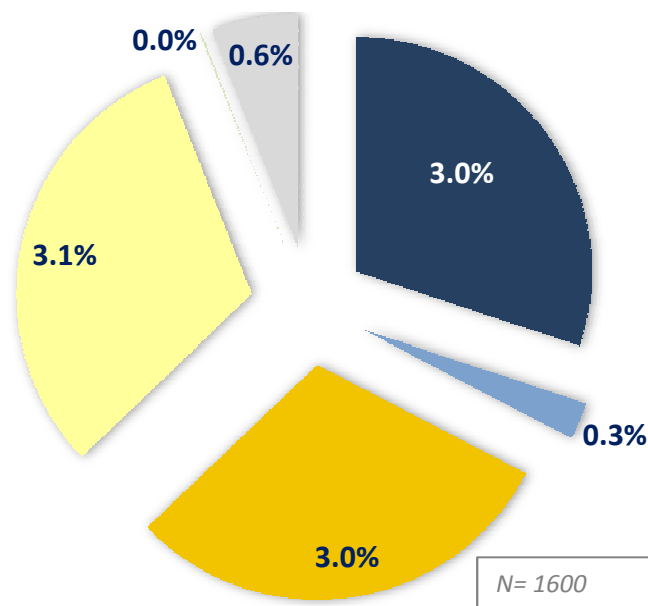

N= 1600

*Zestawienie uwzględnia schemat rangowania. Możliwe było wskazanie maksymalnie 3 odpowiedzi.

Wykorzystanie środków Unii Europejskiej

Aby pozyskać fundusze, samorzędy muszą wyłożyć część środków. Z jakich źródeł powinno być to finansowane?

- dodatkowe środki finansowe od władzy centralnej
- zaciąganie kredytów przez gminy/miasta
- większa część podatków dochodowych płaconych przez obywateli wraca do ich gmin/miast
- gminy/miasta muszą wygospodarować środki w budżecie, którym dysponują

	WŁADZA CENTRALNA	KREDYTY	CZĘŚĆ PODATKÓW	OBECNY BUDŻET	NIE WIEM
OGÓŁEM	30%	3%	30%	31%	6%
POWYŻEJ 200 TYS.	22%	1%	41%	30%	5%
50 TYS. – 200 TYS.	34%	3%	31%	26%	6%
DO 50 TYS.	31%	3%	26%	35%	4%
WIEŚ	32%	3%	26%	31%	8%

Finansowanie środków potrzebnych do pozyskania funduszy UE, powinno zdaniem badanych odbywać się na drodze dodatkowego finansowania od władzy centralnej, większej części podatków dochodowych bądź wygospodarowania środków w budżecie, którym dysponują.

POZYSKIWANIE

Badani przeważnie wskazywali, że pozyskiwanie funduszy unijnych powinno być priorytetem samorządów (63%). Co trzeci badany wskazywał, że władza lokalna nie powinna uzależniać rozwoju gminy/miasta od funduszy UE. Jedynie 4% badanych sądzi, że pozyskiwanie środków UE nie ma znaczenia dla rozwoju gminy/miasta. W kontekście badania wydaje się, że fundusze w kategoriach priorytetu postrzegane są stosunkowo najczęściej przez najmłodszą i najstarszą grupę wiekową wyróżnioną w badaniu – 67% i 66%.

WYDATKOWANIE

Badani chcieliby, aby fundusze pozyskane w ramach programów operacyjnych UE były przeznaczone na oświatę, ochronę zdrowia i transport publiczny (odpowiednio ok. 79%, 69,5% i 50%). Te trzy kategorie były wskazywane na ogół najczęściej niezależnie od poziomu wykształcenia respondenta. Tworzenie i ochrona miejsc pracy była odpowiedzią wskazywaną najczęściej jako pierwsza – ok. 37%. Drugą co do wielkości kategorią wskazywaną w pierwszej kolejności była ochrona zdrowia (25,8%). Natomiast odpowiedzi: transport publiczny i bezpieczeństwo najczęściej nie były wskazywane w ogóle.

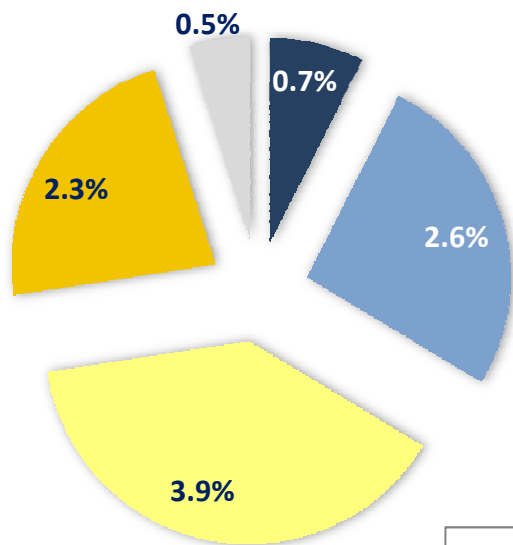
Wyniki badania

Rola parlamentarzystów

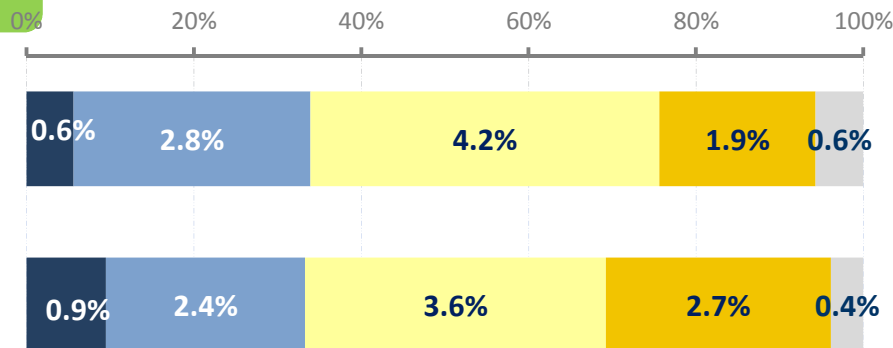
Rola parlamentarzystów

W jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem:

„parlamentarzyści tworzą prawo, które sprzyja rozwojowi społeczności lokalnych”

■ zdecydowanie się zgadzam
■ zdecydowanie się nie zgadzam

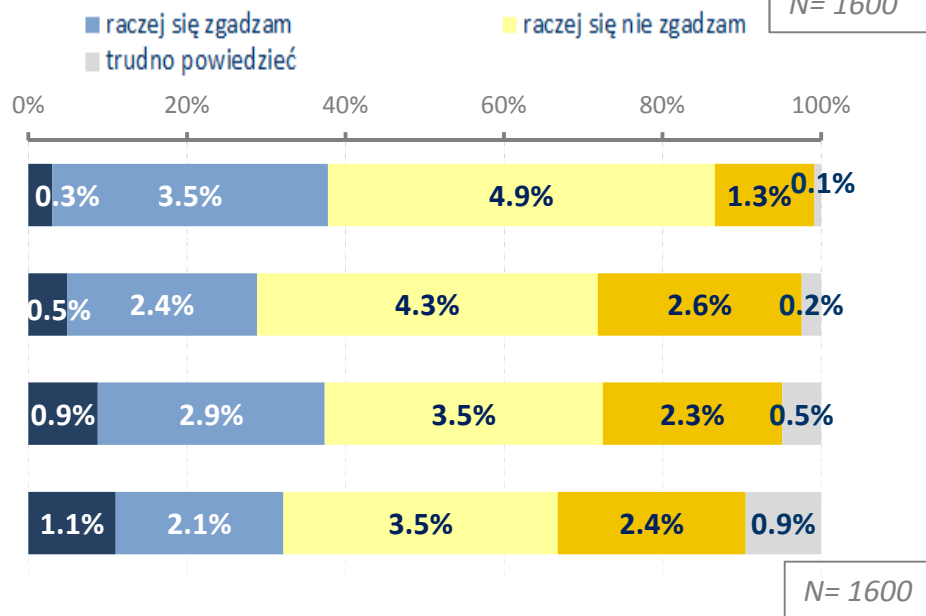

18-24 lat

25-39 lat

40-59 lat

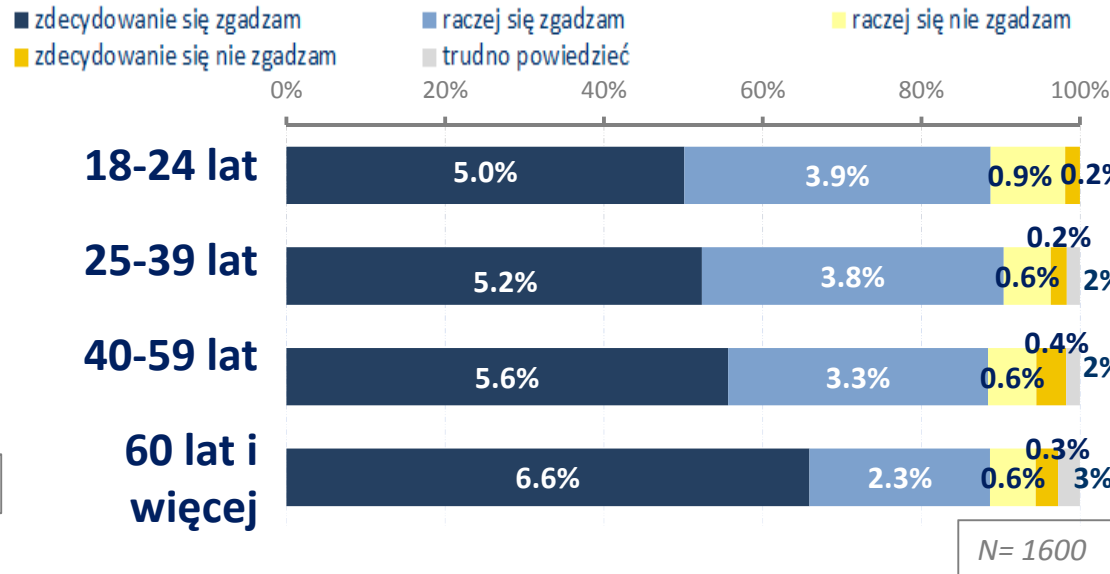
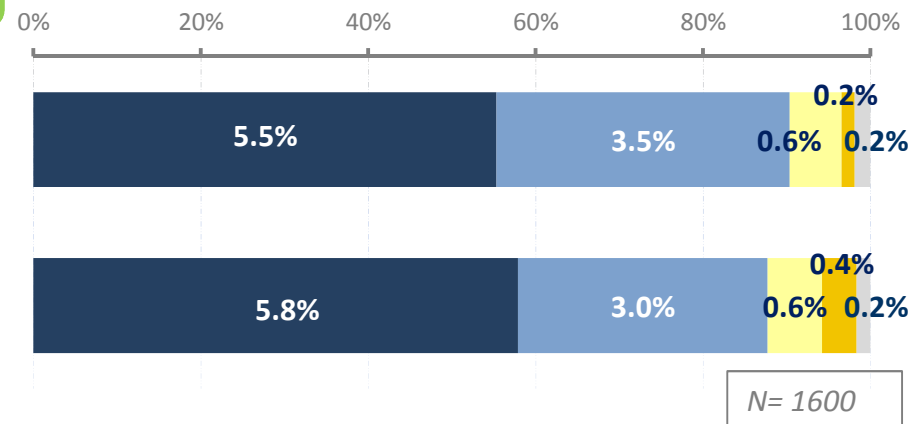
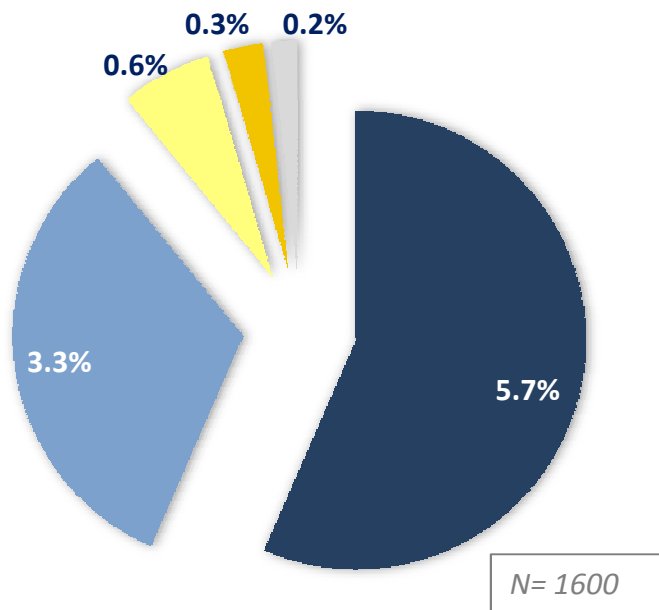
60 lat i więcej

Rola parlamentarzystów

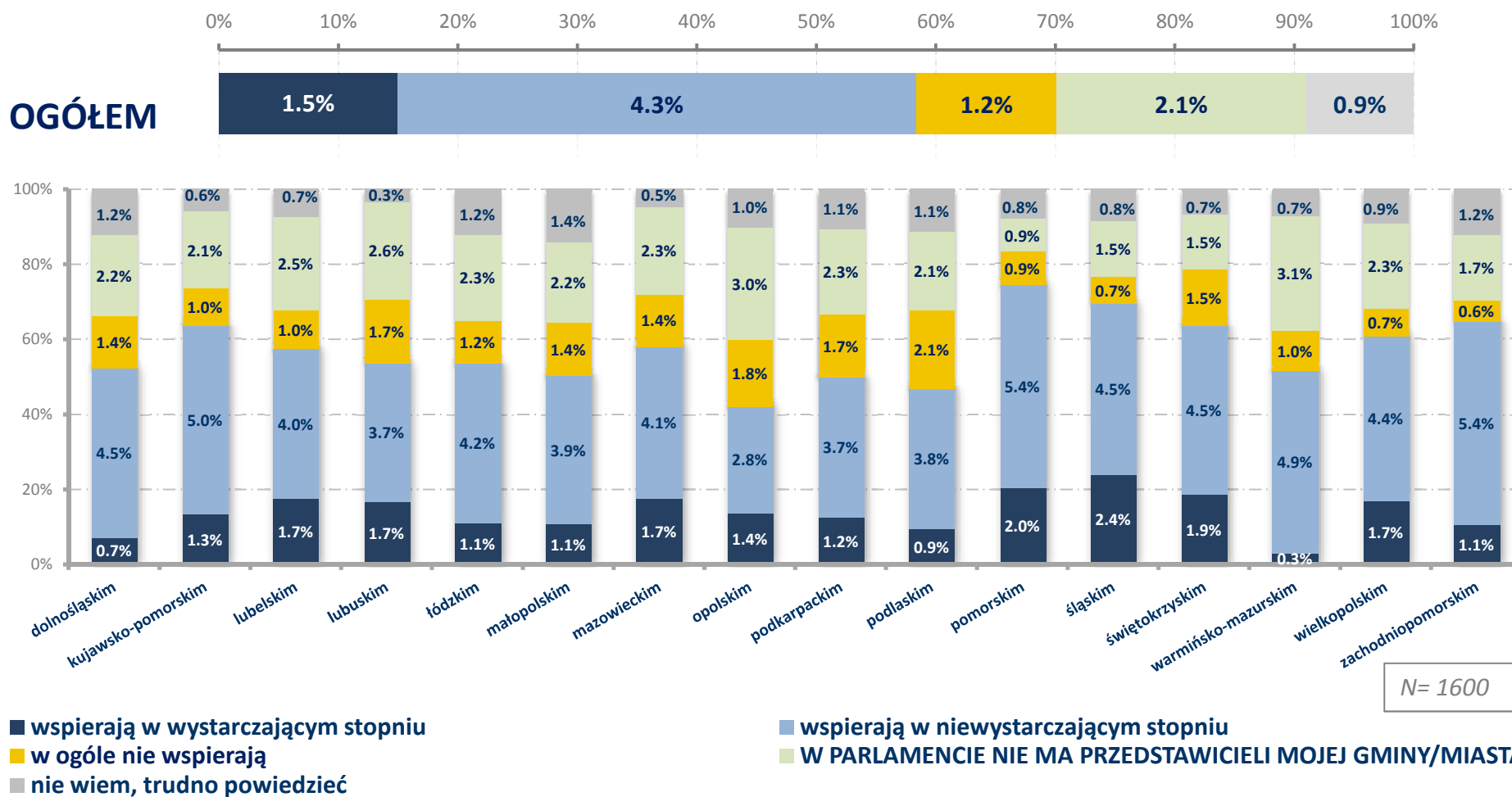
W jakim stopniu zgadza się Pan/i ze stwierdzeniem:

„parlamentarzyści powinni w większym stopniu współpracować z samorządami przy tworzeniu prawa, dotyczącego funkcjonowania miast i gmin”

Rola parlamentarzystów

Czy uważa Pan/i, że posłowie/senatorowie z Pana/i gminy/miasta wspierają jej/jego rozwój?

TWORZENIE PRAWA

Badani nie zgadzali się z opinią, jakoby parlamentarzyści tworzyli prawo sprzyjające rozwojowi społeczności lokalnych. Suma odpowiedzi przeczących wynosiła – ok. 62%. Prawidłowość ta dotyczyła również danych w podziale ze względu na płeć czy ujętych w formie przedziałów wiekowych wyodrębnionych w badaniu. Respondenci natomiast w zdecydowany sposób zgodzili się z opinią, iż parlamentarzyści powinni w większym stopniu współpracować z samorządami przy tworzeniu prawa, dotyczącego funkcjonowania gmin i miast. Ponownie struktura ze względu na wiek i płeć stanowiła odwzorowanie danych zaobserwowanych na poziomie ogólnym.

WSPARCIE SAMORZĄDÓW

Zdaniem respondentów parlamentarzyści (posłowie/senatorowie) z ich gmin bądź miast wspierają w niewystarczającym stopniu rozwój gmin i miast (ok. 43%). Z deklaracji ponad jednej piątej badanych wynika, że w parlamencie nie ma przedstawicieli ich gminy/miasta. Odpowiedź „wspierają w niewystarczającym stopniu” była odpowiedzią najczęściej wskazywaną również w podziale ze względu na poszczególne województwa.